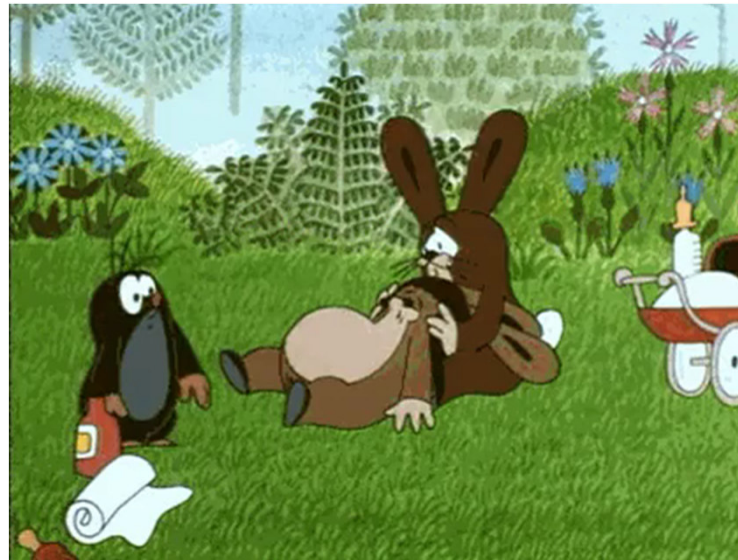

MUNI
MED

Uterotonika Tokolytika

Uterus

- citlivost ke kontrakcím spočívá na:
  - fázi menstruačního cyklu
  - fázi těhotenství

Kontrakce: α_1 receptory
oxytocin
prostagladiny F a E

Relaxace: progesteron
 β_2 receptory

Uterotonika x tokolytika

Uterotonika

- stimulují kontrakce myometria
- indukce nebo urychlení porodu
- terapeutický potrat

Tokolytika

- relaxace myometria
- prevence předčasného porodu
- u žen mezi 24. a 33. tt.
- aplikace ne delší než 48 hodin

Uterotonika x tokolytika

Uterotonika

- oxytocin
- prostaglandiny
- námel.alkaloidy

Tokolytika

- β_2 mimetika
- oxytocin.antagonisté
- blokátory Ca^{2+} kanálů
- síran hořečnatý

Oxytocin

UTEROTONIKA

- vyvolává kontrakce myometria a myoepiteliálních buněk prsní žlázy
- na dávce závislý efekt
- mírné antidiuretické působení

I: stimulace slabých stahů děložních, indukce porodu, porod hlavičky při KP, hypotonie dělohy po porodu/potrátu, galaktokinetikum, premenstruální tenze

NÚ: zvýšené krvácení, fragilita erytrocytů, alergie, arytmie, retence vody, hypotenze - šok

Prostaglandiny

UTEROTONIKA

PGF_{2α} a PGE₂

- způsobují kontrakce a relaxaci krčku

- intravaginálně – indukce porodu

dinoprost - PGF_{2α} (ENZALAPROST)

dinoproston - PGE₂ (PREPIDIL, PROSTIN EK)

karboprost - PGF_{2α} (PROSTIN 15M)

Dinoprost

UTEROTONIKA

- $\text{PGF}_{2\alpha}$

I: indukce porodu při intrauterinním úmrtí plodu
abortivum při patologii

- injekční lokální nebo systémová aplikace

NÚ: dušnost, vzestup TK, GIT obtíže

KI: astma, ulcerózní kolitida, glaukom, hypertenze, zákrok na děloze

Karboprost

UTEROTONIKA

- PGF_{2α} (PROSTIN 15M)

I: ukončení těhotenství, poporodní krvácení

- aplikace injekčně

NÚ: horečka, kašel, GIT

Dinoproston

UTEROTONIKA

PGE₂

pro lokální aplikaci

I: podpora zrání hrdla děložního, indukce porodu

NÚ: průjem, nauzea, zvracení

Methylergometrin

UTEROTONIKA

- námelový alkaloid
- silné kontrakce

I: zvýšené poporodní krvácení, podpora involuce dělohy u nekojících

NÚ: snižuje tvorbu mléka, hypertenze, tachykardie, zvracení, závratě,
bolest hlavy

KI: při probíhajícím porodu

Betamimetika

TOKOLYTIKA

hexoprenalin, fenoterol, salbutamol

- akutní stavy i.v. aplikace s následným p.o. pokračováním

I: zastavení porodu mezi 22. a 37. týdnem

akutní děložní asfixie

obratem plodu z příčné polohy

v nutných případech před převozem do nemocnice

NÚ: kardiální stimulace, arytmie, tremor, edém plic

Atosiban

TOKOLYTIKA

- syntetický peptid, kompet. antagonist a oxytoc. receptorů
- i.v. aplikace

I: mírnění kontrakcí mezi 24. a 33. týdnem

NÚ: nauzea, minimální vliv na KVS

Blokátory Ca²⁺ kanálů

Nifedipin, nitrendipin

Síran hořečnatý

- i.v. infuzí
- snížení rizika neurovývojových komplikací
- kostní mineralizace u novorozenců

**MUNI
MED**

Farmakoterapie v graviditě

Změny v těhotenství

- zpomalená žaludeční a střevní motilita
- kardiovaskulární změny (zvýšení srdečního výdeje, frekvence, objemu krve)
- zvýšení objemu tělesné vody - až o 8 litrů
(změny v distribuci hydrofilních léčiv - snížení jejich sérových koncentrací)
- zvýšení renálního průtoku krve a glomerulární filtrace (změny v exkreci léčiv)
- hypoalbuminémie, obsazení plazmatických proteinů hormony
- nauzea a zvracení ovlivňují absorpci léčiv
- ovlivnění mikrosomálních enzymů

Problematika farmakoterapie v těhotenství

- vyšší věk u těhotných žen (častější přítomnost chronických onemocnění)
- „dlouhé těhotenství“ – většina těhotných se setká v graviditě s nějakým lékem
- nedostatek údajů o léčivech (zejména o nových léčících uváděných na trh)
- u rizikových léků nutnost vyhodnotit risk-benefit

Kategorie léčiv v těhotenství dle FDA – zrušeno 6/2015

- A – kontrolované studie u těhotných neprokázaly riziko poškození
- B – studie na zvířatech neprokázaly riziko a kontrolované studie u těhotných nebyly provedeny
- C – prokazatelně teratogenní nebo embryocidní efekt u zvířat, studie na těhotných nebyly provedeny nebo nejsou dostupné údaje u zvířat ani u těhotných
- D – existují doklady rizika pro lidský plod, ale z důvodů nenahraditelnosti v kritických situacích může být podán
- X – riziko jednoznačně převažuje nad prospěchem

Australská klasifikace ADEC

- **A** – léky běžně užívané v těhotenství bez prokázaného zvýšeného rizika pro plod
- **B** – léky užívané u limitovaného počtu těhotných bez prokázaného zvýšeného rizika malformací pro plod
  - B1 - Studie na zvířatech neprokázaly riziko pro plod.
  - B2 – Studie na zvířatech chybí nebo jsou nedostačující.
  - B3 – Studie na zvířatech prokázaly riziko poškození plodu, které se u lidí považuje za nepotvrzené.
- **C** – léky podezřelé ze škodlivých efektů na plod mimo malformací
- **D** – léky s potenciálním teratogenním efektem
- **X** – léky s velmi vysokým rizikem poškození plodu. Tyto léky by se neměly v průběhu těhotenství používat.

Česká teratologická informační služba (CZTIS):

<https://www.lf3.cuni.cz/3LF-1393.html>

web UK Teratology Information Service:

http://www.uktis.org/html/exposures_abc.html

Pro srovnání: <https://www.tga.gov.au/prescribing-medicines-pregnancy-database>